

**PUOLUSTUSHALLINNON TUKITOIMINTOJEN
ULKOISTAMISEN TILA HELMIKUUSSA 2003**

Puolustushallinnon kehityksen yksi keskeinen tulevaisuuden suunta on ulkoistaa muut kuin ydintehtävät. Kotimaisen ja kansainvälisten kokemusten mukaan hankkimalla palvelut ulkopuolisilta saadaan aikaan 15 % - 30 %:n suuruisia säästöjä julkisen sektorin itse tuottamaan palveluun verrattuna. Tämä vaatii tukitoimintojen osalta erilaisten organisointivaihtoehtojen selvittämistä ja käyttöön ottamista. Tavoitteena on vapautua raskaista, joustamattomista ja korkeita kiinteitä kustannuksia aiheuttavista rakenteista ja toiminnoista. Tämä edellyttää uutta osaamista. Sitä tarvitaan erityisesti vaatimusten asettamisessa palveluille, palveluiden arvioinnissa, kustannuslaskennassa, sopimusten teossa ja kilpailulainsäädännön tuntemuksessa.

Tarkastuksen tavoitteena oli selvittää puolustushallinnon tukitoimintojen ulkoistamisen tila vuoden 2003 helmikuussa. Aihetta tarkastettiin arvioimalla puolustusministeriön 10.4.2001 tekemässä linjauspäätöksessä ja Pääesikunnan asiassa antamissa käskyissä asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Tarkastuksen päähavainto oli, että puolustushallinnon kumppanuusohjelma etenee lukuisten itsenäisten pilottihankkeiden kautta hajautuneena maanpuolustusalueille ja joukko-osastotasolle. Puolustusministeriölle tarkoitettu rooli kumppanuusohjelman ohjaajana ja koordinoijana on jäänyt puutteelliseksi. Kumppanuusohjelmalle ei ole myöskään osoitettu selkeästi rahoitusvastuullista tahoja. Lukuun ottamatta lääkintähuollon kehittämisessä saavutettuja erinomaisia tuloksia on puolustushallinnon kumppanuusohjelma kokonaisuutena arvioituna niellyt lukuisten keskeneräisten kokeiluhankkeiden myötä merkittävästi varoja ilman konkreettisia tuloksia.

Kumppanuus merkitsee todellista toimintatavan muutosta budjetoinnissa, rahanjaossa ja henkilöstön informoinnissa. Tarvitaan vahvaa yhteistä tahtotilaa - sitoutumista.

Tässä on avainasemassa erilaisiin tehtäviin kouluttautuminen.

Kumppanuuden mahdollisesti laajentuessa tulee moni asia muuttumaan puolustushallinnon tähänastisissa toimintatavoissa. Ennakoidut ongelmat tulisi ratkaista. Tällöin pystytään suunnittelemaan, resursoimaan ja hallitsemaan kumppanuuden erilaiset suunnittelu-, valmistelu-, käyttöönotto-, koulutus- ja hallinnointitarpeet ja laatimaan niihin perustuva toimintasuunnitelma. Tavoitteena tulisi olla koko puolustushallinnon kattava ohjelmasuunnitelma ja siihen sisältyvä tavoitetila.

Puolustushallinnon oma selvitystyö yhteistyömahdollisuuksista muun yhteiskunnan kanssa valmistuu aikaisintaan vuoden 2003 lopussa. Tarkastusvirasto on antanut seuraavat suositukset puolustushallinnon kumppanuusohjelman jatkotyölle.

Ensiksikin meneillään olevilla pilottihankkeilla tulisi nopeasti olla käytettävissä muista hankkeista saadut kokemukset. Ennen yhtenäisen kustannuslaskentamallin ja helposti toistettavissa olevan kumppanuussopimusmallin valmistumista ei uusia kumppanuushankkeita tulisi avata, vaan puolustushallinnon tulisi määrätietoisesti saattaa loppuun aloitetut hankkeet.

Toiseksi puolustusministeriön tulisi yhdessä Pääesikunnan kanssa saattaa ensi tilassa loppuun kumppanuushankkeen toiminnallisten ja taloudellisten vaikutusten arviointi ja organisaatiomallit.

Kolmanneksi tulisi harkita, parantaisiko kumppanuusohjelman hallintaa Puolustusvoimiin nimetty vastuuyksikkö, jolla tulisi olla käytössään riittävät resurssit ja myös itsenäistä päätäntävaltaa.